

یادداشت تفاهم

پانزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی

بین جمهوری اسلامی ایران و ترکمنستان

عشق آباد - مهرماه ۱۳۹۸

پانزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی بین جمهوری اسلامی ایران و ترکمنستان (من بعد کمیسیون نامیده می شود)، در تاریخ ۲۳ مهرماه ۱۳۹۸ هجری شمسی برابر با ۱۵ اکتبر ۲۰۱۹ میلادی در شهر عشق آباد برگزار گردید.

ریاست هیات ایرانی را جناب آقای محمد اسلامی وزیر محترم راه و شهرسازی جمهوری اسلامی ایران و ریاست هیات ترکمنی را جناب آقای رشید مردوف معاون محترم رئیس کابینه وزرا و وزیر امور خارجه ترکمنستان بر عهده داشتند.

کمیسیون در قالب کمیته های ذیل برگزار شده است:

- ۱- مسائل ساماندهی
- ۲- سوخت و انرژی
- ۳- حمل و نقل - ارتباطات - گمرک
- ۴- همکاری های اقتصادی و بازرگانی
- ۵- صنعتی - معدنی - کشاورزی - مدیریت آبی - خدمات فنی و مهندسی
- ۶- همکاری استانی
- ۷- علمی - فرهنگی - ورزش - محیط زیست - بهداشت - گردشگری
- ۸- توسعه مبانی حقوقی و قراردادی

کمیسیون در فضایی دوستانه و صمیمانه با حسن تفاهم و بر مبنای منافع متقابل دو کشور برگزار شد.

طرف ها ضمن بررسی و تبادل نظر در زمینه موضوعات مندرج در دستور کار کمیسیون حاضر، در موارد ذیل تفاهم نمودند:

۱- مسائل ساماندهی

- ۱-۱- طرف ها در اجرای اسناد منعقدہ در دیدارهای جناب آقای حسن روحانی و جناب آقای قربانقلی بردی محمداف روسای محترم جمهور در ۲۰ اسفند ۱۳۹۳ برابر با ۱۱ مارس ۲۰۱۵ در عشق آباد، ۱ آذر ۱۳۹۴ برابر با ۲۱ نوامبر ۲۰۱۵ در تهران و ۷ و ۸ فروردین ۱۳۹۷ برابر با ۲۷ و ۲۸ مارس ۲۰۱۸ در عشق آباد تاکید نمودند.
- ۱-۲- طرف ها با اشاره به رایزنی در فضای سازنده بین هیات های دو کشور در جریان سفر رسمی هیات ترکمنستان به سرپرستی جناب آقای رشید مردوف معاون محترم رئیس کابینه وزرا و وزیر امور خارجه ترکمنستان در ۲۲-۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۷ برابر با ۱۳-۱۲ می ۲۰۱۸ به تهران و سفر رسمی هیات ایرانی سرپرستی جناب آقای محمدجواد ظریف وزیر محترم امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در ۲۲-۲۳ اردیبهشت ۱۳۹۸ برابر با ۱۳-۱۲ می ۲۰۱۹ به عشق آباد، بر ضرورت اتخاذ اقدامات دقیق پیرامون موضوعات مورد اشاره در گفتگوهای مذکور توافق کردند.
- ۱-۳- طرف ها تاکید نمودند که این رایزنی ها در مرحله ای مهم در خصوص اقدامات مربوط به پانزدهمین نشست کمیسیون مشترک می باشد.

۲- سوخت و انرژی

- ۱-۲- طرف ها در خصوص همکاری های فیما بین در زمینه نفت و گاز مذاکره نمودند. در این زمینه مقرر شد گفتگوها به منظور نیل به تفاهم نهایی توسط کارشناسان ذیربط دو کشور دنبال شود.
- ۲-۲- با اشاره به اهمیت اجزای تفاهمات و قراردادهای جاری میان دو کشور در زمینه گاز، طرف ها در راستای حل و فصل سازنده مسائل موجود فیما بین تفاهم نمودند.
- ۲-۳- طرف ها توافق نمودند در خصوص سوآپ گاز ترکمنستان از مسیر ایران به بازارهای مورد توافق دو کشور، همکاری نمایند.

- ۴-۲- شرکت توانیر و شرکت دولتی برق ترکمن انرگو وزارت انرژی ترکمنستان در خصوص تسویه بدهی طرف ایرانی به طرف ترکمنی توافق نمودند، تا از تمام ظرفیت ها و روش ها به منظور تسویه این بدهی استفاده نمایند. طرف ها بر انجام ملاقات با یک دیگر به منظور تهیه جدول زمانی توافق دارند.
- ۵-۲- طرف ترکمنی موضوع تادیه بدهی شرکت صنایع به شرکت دولتی برق ترکمن انرگو از طریق خرید تجهیزات صنعت برق و دریافت خدمات مهندسی (مشاوره و پیمانکاری) از طرف ایرانی را بررسی خواهد کرد. در این راستا، شرکت توانیر فهرستی از شرکت های تولید کننده تجهیزات برقی، شرکت های پیمانکار EPC و شرکت های مهندسی مشاور توانمند و مورد اطمینان را به وزارت انرژی ترکمنستان پیشنهاد خواهد نمود. شرکت دولتی برق ترکمن انرگو بر اساس قوانین و مقررات ترکمنستان نسبت به خرید تجهیزات و خدمات مهندسی از شرکت های معرفی شده توسط شرکت توانیر اقدام و پرداخت به این شرکت ها از طریق شرکت صنایع از محل بدهی هایش به شرکت ترکمن انرگو صورت خواهد گرفت. شرکت توانیر و شرکت صنایع، وزارت انرژی ترکمنستان و شرکت دولتی ترکمن انرگو برای تحقیق این موضوع با یکدیگر همکاری خواهند نمود.
- ۶-۲- طرف ها در خصوص ترانزیت برق ترکمنستان از طریق شبکه برق جمهوری اسلامی ایران به کشورهای ثالث بررسی های لازم را به عمل خواهند آورد. طرف ایرانی در خصوص بررسی امکان ترانزیت برق ترکمنستان به کشورهای ثالث بررسی لازم را صورت داده و نتیجه اقدامات را به طرف ترکمنی اعلام خواهند نمود.
- ۷-۲- به منظور تامین نیازهای کارخانه های تولیدی بخش شیمیایی ترکمنستان به مواد خام، طرف ها تفاهم نمودند. در زمینه واردات محصولات تولیدی کارخانه های جمهوری اسلامی ایران از جمله کنسانتره کاربامید، فرمالدئید، هیدروکسید سدیم، مونو اتانول آمین و غیره به کشور ترکمنستان مذاکره نمایند.
- ۸-۲- طرف ها فرصت های توسعه همکاری بین دو کشور در زمینه صادرات محصولات صنایع شیمیایی ترکمنستان به جمهوری اسلامی ایران به ویژه اسید سولفوریک، نمک های صنعتی و خوراکی و سایر انواع محصولات شیمیایی را بررسی خواهند نمود.

تلق شرکت پتروشیمی ایران، ترکمنستان

- ۹-۲- شرکت بازرگانی پتروشیمی ایران (PCC) آمادگی خود را در راستای واردات کود پتاس و نمک های معدنی به ویژه نمک پتاس از ترکمنستان اعلام کرده است.
- ۱۰-۲- شرکت تجارت صنعت پتروشیمی ایران (PGPICC) آمادگی خود را برای فروش هیدروکسید سدیم به طرف ترکمنی اعلام نموده است.
- ۱۱-۲- شرکت بازرگانی پتروشیمی ایران آمادگی خود را برای صادرات انواع محصولات شیمیایی و پلیمری به ترکمنستان از جمله اتانول آمین و پلی اتیلن اعلام کرده است.
- ۱۲-۲- طرف ایرانی پیشنهاد کرده نمود اسامی و مشخصات تماس تولید کنندگان فعال ترکمنی به همراه مشخصات محصولات مورد نیاز آن ها در اختیار طرف ایرانی قرار گیرد.
- ۱۳-۲- طرف ها آمادگی خود را برای بررسی موضوع امکان سنجی صادرات مجدد محصولات پتروشیمی ایران و ترکمنستان (Re-Export) اعلام نمودند.
- ۱۴-۲- طرف ایرانی پیشنهاد برگزاری همایش اختصاصی برای ارائه محصولات پتروشیمی در عشق آباد را مطرح نمود. مقرر است موضوع از سوی طرف ها مورد پیگیری قرار گرفته و ترکمنستان مساعدت لازم در این خصوص را به عمل آورد.

۳- حمل و نقل - ارتباطات - گمرک

۱-۳- حمل و نقل جاده ای

- ۱-۱-۳- طرف ها بر اهمیت برگزاری مستمر گفتگوها بین کارشناسان حمل و نقل جاده ای و تبادل تجربیات در این بخش تاکید کردند.
- ۲-۱-۳- طرف ها امکان افزایش تردد کامیون ها میان دو کشور را مورد بررسی قرار خواهند داد.
- ۳-۱-۳- طرف ها به منظور توسعه بیش از پیش تردد دوجانبه و ترانزیتی خودرو توافق نمودند در آینده نزدیک نشست دو جانبه در خصوص بررسی مسائل مربوط به تسهیل و هماهنگی گردش اسناد از جمله ساز و کارهای بهینه مربوط به انواع عوارض و مالیات ماخوذه از صاحبان وسائل حمل و نقل جاده ای در نقاط عبور مرزی دو کشور برگزار نمایند.

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۸۸۸۸۸
پست: ۱۹۱۷۱

۳-۱-۴- طرف ها اطلاعات مربوط به مقررات ابعاد و اوزان مجاز تردد ناوگان جاده ای کشور خود را ظرف مدت یک ماه از طریق مجاری دیپلماتیک مبادله خواهند کرد.

۳-۱-۵- طرف ها فهرست و میزان عوارض و هزینه هایی را که هنگام ورود به قلمرو دو کشور و تردد ترانزیتی از قلمرو آن ها از ناوگان جاده ای دریافت می شود، در اسرع وقت به یکدیگر ارائه خواهند کرد.

۳-۱-۶- طرف ترکمنی با هدف افزایش میزان گردش بار میان دو کشور به طرف ایرانی پیشنهاد نمود مساله ایجاد ظرفیت های بارگیری بلامانع کامیون های ترکمنستانی در قلمرو جمهوری اسلامی ایران را بررسی نماید. مقرر شد طرف ایرانی نتیجه را در کمیته مشترک حمل و نقل جاده ای دو کشور به اطلاع طرف ترکمنی برساند.

۳-۱-۷- طرف ایرانی در ارتباط با موضوع تحویل ۴ دستگاه اتوبوس از محل بدهی شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران به " آژانس ترکمن دمیریولاری " اعلام نمود پیگیری عاجل را به عمل آورده و نتیجه قطعی را ظرف ۱۵ روز از طریق مجاری دیپلماتیک به طرف ترکمنی منعکس نماید.

۳-۲- حمل و نقل بندری و دریایی

۳-۲-۱- طرف ها توافق نمودند امکان برگزاری اولین نشست کمیته تخصصی مشترک بندری و دریایی دو کشور را بررسی نمایند.

۳-۲-۲- طرف ها بر لزوم رفتار یکسان برای خدمه و کشتی ها در پهلوگیری، تخلیه و بارگیری کالا در بنادر یکدیگر تاکید کردند.

۳-۲-۳- توسعه همکاری های آموزشی، تخصصی و فنی و مهندسی بندری، دریایی و کشتیرانی مورد استقبال هر دو طرف قرار گرفت.

۳-۲-۴- طرف ها در خصوص همکاری در زمینه تعمیر کشتی ها و کشتی سازی به تفاهم رسیدند. مقرر شد مراتب مورد بررسی و مذاکره قرار گیرد.

۳-۲-۵- طرف ها نسبت به تدوین و انعقاد یادداشت تفاهم شناسایی مدارک مرتبط با کشتی هایی که بین دو کشور تردد نمودند، تفاهم کردند.

۳-۳- حمل و نقل ریلی

۳-۳-۱- طرف ترکمنی با خاطرنشان ساختن وجود بدهی شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران به آژانس ترکمن دمیرویولاری بابت ساخت پل ریلی دوستی در مرز دولتی ایران- ترکمنستان (پل اینچه برون)، انجام تسویه بدهی ها در این خصوص و بررسی موضوع وصل خط راه آهن های دو کشور در پل ریلی دوستی در مرز دولتی ایران- ترکمنستان بعد از تسویه حساب بدهی ها را پیشنهاد نمود.

۳-۳-۲- طرف ها پیشنهاد کردند که به هنگام حمل محصولات صادراتی از قلمرو ترکمنستان به ایران و بالعکس با صادرات از طریق دو کشور به کشور ثالث، نرخ تعرفه های مناسب برای هزینه ترانزیت به طور مساوی تعیین و شرایط عبور سریع و بدون موانع محمولات دو کشور به طور متقابل تامین گردد.

۳-۳-۳- در صورت درخواست و نیاز جمهوری اسلامی ایران به واگن های خالی امدادی، آژانس ترکمن دمیرویولاری در صورت امکان، همکاری لازم را به عمل آورد.

۳-۳-۴- با توجه به ترافیک بالای حمل و نقل ریلی بین دو کشور و به منظور بررسی رفع مشکلات موجود توافق شد نشست های دوره ای مرزی به صورت هر شش ماه یکبار در مرز اینچه برون جمهوری اسلامی ایران و آق یایلی ترکمنستان و مرز سرخس جمهوری اسلامی ایران و سرخس ترکمنستان برگزار شود.

۳-۴- راه سازی

۳-۴-۱- طرف ها بر همکاری مشترک در امور ساخت و ساز پل اتومبیل رو در مرز بین المللی سرخس جمهوری اسلامی ایران و سرخس ترکمنستان با اظهار رضایت، تبادل اسناد لازم بین ادارات مربوطه دو کشور در نیمه اول روز بر شروع تخریب پل قدیمی و نیمه دوم روز بر افتتاح پل جدید به توافق رسیدند. طرف ایرانی اعلام کرد که تخریب پل قدیمی در طول چهارده روز انجام می شود.

۳-۴-۲- طرف ها برای اعلام تاریخ افتتاح و بهره برداری از پل جدید از سوی سازمان های ذیربط از طریق مجاری دیپلماتیک به توافق رسیدند.

۳-۴-۳- طرف ایرانی تمایل خود را مبنی بر مشارکت در طرح ساخت و ساز راه، پل و خانه های مسکونی در ترکمنستان و همچنین بر اجرای طرح های زیربنایی دیگر اعلام نمود. توافق شد این موضوع مورد بررسی قرار گیرد.

۳-۵- ارتباطات

۳-۵-۱- طرف ها آمادگی خود را جهت توسعه همکاری در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین پست اعلام نمودند.

۳-۵-۲- طرف ها بر لزوم تسریع و تسهیل در پیگیری و رفع مشکلات تداخل فرکانس دو کشور تاکید نمودند.

۳-۵-۳- طرف ها بر اهمیت اقدامات مشترک در زمینه انتقال و توسعه خطوط ارتباطی ترانزیتی دو کشور تاکید و موافقت نمودند که امکان فنی ساخت ایستگاه بین المللی ارتباطی فیبرنوری جدید بین جمهوری اسلامی ایران (گنبد کاووس و اینچه برون) و ترکمنستان (اترک) را بررسی نمایند.

۳-۶- گمرکی

۳-۶-۱- گمرکات دو کشور بر تلاش جهت ایجاد بستر لازم به منظور عملیاتی نمودن مفاد یادداشت تفاهم، تبادل الکترونیکی اطلاعات گمرکی و تبادل اطلاعات آماری، اطلاعات مربوط به مبارزه با تخلفات گمرکی و اطلاعات مرتبط با حمل کالا و وسیله نقلیه در مبادی رسمی، تاکید و توافق نمودند.

۳-۶-۲- طرف ها بر تقویت بازرسی و کنترل های گمرکی از کامیون ها و بار همراه مسافری در مبادی ورودی مرزهای رسمی دو کشور با هدف فعالیت مشترک جهت جلوگیری از اقدامات غیر قانونی اتباع دو کشور تاکید نمودند.

۳-۶-۳- طرف ها بر اعلام تغییرات در مقررات، رویه ها و ایجاد محدودیت در مبادی رسمی دو کشور به منظور اطلاع رسانی به موقع به تجار، شرکت ها و مسافران جهت جلوگیری از تراکم، رسوب کالا و ترافیک کامیون در مرزهای دو کشور در اسرع وقت تاکید نمودند.

۳-۶-۴- طرف ها با هدف تسریع رویه های گمرکی و عبور روان و سریع مرزی و به منظور رونق تجارت بین دو کشور تفاهم نمودند توافقات نشست های کمیسیون مشترک همکاری های کنسولی، مرزی و گمرکی بین دو کشور در اسرع وقت اجرایی گردد.

۴- اقتصادی و بازرگانی

۴-۱- تجاری

۴-۱-۱- طرف ها تلاش و مساعدت خود را برای افزایش حجم مبادلات اقتصادی و تجاری سالانه به کار خواهند گرفت.

۴-۱-۲- طرف ها تفاهم نمودند نسبت به اعزام و پذیرش هیات های تجاری، سرمایه گذاری و به طور همزمان برگزاری همایش معرفی فرصت های تجاری و سرمایه گذاری در دو کشور اقدام نمایند.

۴-۱-۳- طرف ها در خصوص تبادل آمار و اطلاعات تجاری و اعلام به موقع مناقصات به یکدیگر بر اساس قوانین دو کشور تفاهم نمودند.

۴-۱-۴- طرف ها در خصوص حضور متقابل در نمایشگاه های بین المللی بازرگانی و همچنین برگزاری نمایشگاه اختصاصی به منظور معرفی توانمندی های کالاهای تولیدی در هریک از دو کشور مبادرت خواهند نمود.

۴-۱-۵- مقرر گردید طرف ترکمنی در خصوص پیشنهاد طرف ایرانی مبنی بر تشکیل شورای تجاری مشترک ایران و ترکمنستان پیشنهادات و نظرات خود را در اسرع وقت اعلام نماید.

۴-۱-۶- پیشنهاد گردید طرف ها کالاهای تولیدی در کشور یکدیگر را به منظور صادرات مجدد به بازارهای خارجی مورد بررسی قرار دهند.

۴-۱-۷- طرف ها بررسی پیش نویس موافقت نامه همکاری تجارت مرزی بین دو کشور را ادامه خواهند داد.

۴-۱-۸- توافق شد در راستای اجرایی نمودن یادداشت تفاهم همکاری میان وزارت امور اقتصادی و دارایی جمهوری اسلامی ایران و وزارت دارایی ترکمنستان در خصوص همکاری در زمینه تبادل اطلاعات مالی مربوط به پولشویی و تامین اقتصادی تروریسم امضا شده در تاریخ ۲۰ اسفند ماه ۱۳۹۳ مطابق با ۱۱ مارس ۲۰۱۵ در شهر عشق آباد اقدامات مربوطه به عمل آید. با توجه به تشکیل وزارت دارایی و اقتصاد ترکمنستان در تاریخ ۵

تلق شرکت بازرگانی ایران، ترکمنستان

اکتبر ۲۰۱۷ و اداره نظارت مالی وابسته به وزارت دارایی و اقتصاد ترکمنستان در تاریخ ۵ اکتبر ۲۰۱۸ توافق نمودند مذاکرات در خصوص انعقاد یادداشت تفاهم فوق الذکر با اداره نظارت مالی وابسته به وزارت دارایی و اقتصاد ترکمنستان انجام گردد.

۴-۲- سرمایه گذاری

۴-۲-۱- طرف ها آمادگی خود را برای تشویق و ترغیب سرمایه گذاران جهت حضور و مشارکت در پروژه های سرمایه گذاری در حوزه های مختلف ابراز نمودند. همچنین در خصوص شناخت متقابل و برگزاری نشست های معرفی فرصت های سرمایه گذاری با تمرکز بر بخش خصوصی دو کشور و نیز تبادل و ارائه قوانین و مقررات در حوزه سرمایه گذاری تفاهم شد.

۴-۲-۲- طرف ها نسبت به انعقاد یادداشت تفاهم تشکیل کمیته مشترک سرمایه گذاری به تفاهم رسیدند.

۵- صنعتی- معدنی- کشاورزی- مدیریت آبی- خدمات فنی و مهندسی

۵-۱- صنعت

۵-۱-۱- طرف ها امکان ایجاد و ساخت کارخانه های مشترک تولید مصالح ساختمانی و صنعتی را بررسی خواهند نمود.

۵-۱-۲- طرف ها آمادگی خود را برای بررسی مسائل مربوط به اکتشاف و احداث کارخانه مشترک غنی سازی معدن با استفاده از مواد خام ذخایر آهن در معدن سنگ آهن قیزیل قایا ترکمنستان ابراز داشتند.

۵-۱-۳- طرف ها آمادگی خود را برای انجام مذاکره جهت خرید و فروش لوازم یدکی و لوازم مصرفی مورد نیاز کارخانه ها و سازمان های دو کشور بر اساس تهاتر اعلام نمودند.

۵-۱-۴- طرف ها بررسی موضوع تولید و راه اندازی سیم های ارتباطاتی و کابل های مختلف را پیشنهاد دادند.

۲-۵- معدنی و زمین شناسی

۱-۲-۵- طرف ها نسبت به انعقاد یادداشت تفاهم همکاری در حوزه علوم زمین بین سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی جمهوری اسلامی ایران و سازمان دولتی زمین شناسی ترکمنستان تفاهم نمودند.

۳-۵- کشاورزی

۱-۳-۵- طرف ایرانی پیشنهاد نمود از سال ۲۰۲۰ همه ساله از ۵ لغایت ۱۵ ماه می گروه کاری ردیابی ملخ های زیان بار در مناطق مرزی ایران و ترکمنستان تشکیل و سفرهای متقابل انجام شود.

۲-۳-۵- طرف ها در زمینه توسعه کشت محصولات زراعی و باغی، آموزش و تبادل کارشناسان دو کشور در قالب خدمات فنی و مهندسی، فرآوری تولیدات کشاورزی و صنایع تبدیلی از قبیل رب گوجه فرنگی، گوشت مرغ و خوراک دام و طیور و انتقال تجربیات در زمینه مدیریت آب و خاک توافق نمودند.

۳-۳-۵- طرف ها بر آمادگی خود برای همکاری در زمینه شیلات، دامپزشکی و حفظ نباتات تاکید نمودند.

۴-۳-۵- انعقاد موافقت نامه دو جانبه حفظ نباتات و قرنطینه گیاهی مورد تاکید و تفاهم طرف ها قرار گرفت.

۴-۵- مدیریت آبی

۱-۴-۵- طرف ها با در نظر داشتن این که همکاری های موجود در زمینه آبی یکی از جهت گیری های مهم می باشد، در موارد زیر تفاهم نمودند:

طرف ترکمنی پیشنهاد تشکیل کارگروه مشترک هماهنگ کننده را به طرف ایرانی ارائه نمود. طرف ایرانی این پیشنهاد را بررسی نموده و نتایج آن را تا پایان سال ۲۰۱۹ میلادی از طریق مجاری دیپلماتیک به طرف ترکمنی اعلام خواهد نمود.

۲-۴-۵- طرف ایرانی برگزاری هشتمین جلسه بررسی مسائل مالی سد دوستی را با مشارکت کارشناسان وزارت نیرو جمهوری اسلامی ایران، وزارت کشاورزی و حفاظت از محیط زیست ترکمنستان و کمیته دولتی

اقتصاد آب ترکمنستان در اواخر ماه نوامبر ۲۰۱۹ میلادی در شهر عشق آباد یا مشهد به طرف ترکمنی پیشنهاد نمود. طرف ترکمنی این پیشنهاد را بررسی نموده و نتایج آن را طی یک ماه آینده از طریق مجاری دیپلماتیک به طرف ایرانی اعلام خواهد نمود. همچنین طرف ها به توافق رسیدند که اسنادی که می باید در نشست هشتم مورد بررسی و تحقیق قرارگیرد، ظرف مدت دو هفته آینده از طریق مجاری دیپلماتیک مبادله گردد.

۵-۵- خدمات فنی و مهندسی

۵-۵-۱- طرف ایرانی پیشنهاد نمود برای شناسایی ظرفیت ها و توانمندی های فنی و مهندسی (انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی ایران و همتای ترکمنستانی) نسبت به تشکیل کنسرسیوم مشترک اقدام نمایند.

۶- همکاری استانی

۶-۱- طرف ها بر اجرای مفاد یادداشت تفاهم نامه های همکاری های استانی بین گلستان و بالکان، خراسان رضوی و مرو و خراسان شمالی و آخال (منعقد در ۲۰ اسفند ۱۹۳ برابر با ۱۱ مارس ۲۰۱۵ در عشق آباد) تاکید نمودند.

۶-۲- در راستای توسعه همکاری های استانی، طرف ها در خصوص انجام سفرهای متقابل هیات های استانداری ها و شهرداری ها و بررسی امکانات مراکز استان ها جهت برگزاری نمایشگاه های تخصصی اقتصادی و فرهنگی تفاهم نمودند.

۶-۳- طرف ها آمادگی خود را برای همکاری استان های هم مرز در خصوص توسعه صنعت اسب، برگزاری نمایشگاه و مسابقات اسب اصیل ترکمن، پرورش و فرآوری کرم ابریشم، احداث گلخانه، پژوهش در حوزه شناخت و معرفی مشاهیر ابراز داشتند.

۶-۴- طرف ها پیشنهاد نمودند مسائل مربوط به خواهر خواندگی شهرهای بزرگ استان های مرزی دو کشور مورد بررسی قرار گیرد.

۷- علمی-آموزشی-فرهنگی-ورزش-محیط زیست-بهداشت و سلامت-گردشگری

۷-۱- علمی و آموزشی

۷-۱-۱- طرف ها بر اجرای یادداشت تفاهم های همکاری های دانشگاهی (منعقد ۷ فروردین ۱۳۹۷ برابر با ۲۷ مارس ۲۰۱۸ در عشق آباد) تاکید نمودند.

۷-۱-۲- طرف ها حمایت خود را از همکاری های مستقیم بین دانشگاه های ایران با دانشگاه های برتر ترکمنستان اعلام نمودند.

۷-۱-۳- طرف ایرانی آمادگی خود را برای انتقال تجربیات به طرف ترکمنی در زمینه پارک های علم و فناوری از جمله تاسیس و مدیریت پارک ها و همچنین تقویت نیروهای متخصص اعلام می نماید.

۷-۱-۴- طرف ایرانی آمادگی خود را برای گسترش و توسعه کرسی های زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه های برتر ترکمنستان و همچنین اعطای بورس تحصیلی (پذیرش به آموزش عالی و پرداخت حقوق) در رشته زبان فارسی اعلام می دارد.

۷-۱-۵- طرف ایرانی حمایت خود را از برگزاری رویدادهای ورزشی دانشجویی مشترک اعلام می نماید.

۷-۱-۶- طرف ایرانی آمادگی خود را برای اجرای طرح های تحقیقاتی مشترک دانشگاهی با تاکید بر مسائل زیست محیطی دریا خزر اعلام می دارد.

۷-۱-۷- طرف ها در خصوص برگزاری دوره های دانش افزایی دانشجویان، ارتقای سطح حرفه ای اساتید، شرکت در کنفرانس ها و سمینارهای علمی در بخش های آموزشی در دو کشور تفاهم نمودند.

۷-۱-۸- طرف ها با هدف تحقیق و بررسی نسخ خطی تاریخی، فرهنگی و ادبیات ترکمن بر انجام سفرهای علمی بین مراکز علمی و کتابخانه هایی که نسخ خطی نگه داری می شود به توافق رسیدند.

۲-۷- فرهنگ و گردشگری

۲-۷-۱- طرف ها بر اهمیت همکاری در برگزاری متقابل روزهای فرهنگی در کشور یکدیگر تاکید نمودند:

۲-۷-۲- طرف ها از برگزاری مراسم مشترک جشن نوروز استقبال نمودند.

۲-۷-۳- طرف ها امکان برگزاری کارگاه های آموزشی یا حضور هنرمندان تئاتر ایرانی برای هنرمندان تئاتر ترکمنستان و دانشجویان رشته های مرتبط را به منظور مبادله تجربیات در هنر تئاتر بررسی خواهند کرد.

۲-۷-۴- طرف ها از تبادل تجربیات بین کارشناسان دو کشور در امور موزه داری استقبال نمودند.

۲-۷-۵- طرف ها همکاری سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران و کتابخانه های دولتی ترکمنستان را در زمینه مبادله کتب، نشریه های ادواری، نسخه های الکترونیکی کتاب ها، حفظ و نگه داری کتابخانه ها، تبادل تجربه و سازماندهی امور دانش افزایی کارشناسان و دانشجویان در رشته کتابداری، رسانه و برگزاری ملاقات ها و همایش های علمی در راستای کتابداری و رسانه ای تشویق می نمایند.

۲-۷-۶- طرف ها نسبت به مشارکت در برگزاری نمایشگاه های بین المللی و تخصصی، سمینارهای مشترک، کارگاه های آموزشی و دیگر نشست های علمی برای تبادل تجربیات و اطلاعات در خصوص ثبت، مستندسازی، حفاظت و مرمت آثار و ابنیه فرهنگی-تاریخی دو کشور، بازدید کارشناسان از موزه ها تاکید نمودند.

۲-۷-۷- طرف ها اعلام آمادگی نمودند تا در ثبت میراث فرهنگی مشترک ملموس و ناملموس همکاری نمایند.

۲-۷-۸- طرف ها پیشنهاد کردند برای توسعه همکاری در زمینه گردشگری و آشنایی با میراث فرهنگی، تاریخی و جاذبه های دیدنی طبیعی دو کشور، سفرهای آشنایی بین شرکت های گردشگری انجام شود.

۲-۷-۹- طرف ها از توریست درمانی بین دو کشور حمایت نموده و تاکید نمودند در آینده در این راستا اقدامات لازم را تشویق خواهند نمود.

۳-۷- ورزش

۳-۷-۱- طرفین اجرای برنامه های پیش بینی شده در برنامه همکاری ورزشی در شهر عشق آباد برای سال های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ بین وزارت ورزش و جوانان جمهوری اسلامی ایران و وزارت ورزش و سیاست جوانان ترکمنستان در تاریخ ۷ فروردین سال ۱۳۹۷ هجری شمسی برابر با ۲۷ مارس ۲۰۱۸ میلادی امضا شده است و نیز اهمیت کارها در این راستا تاکید نمودند.

۴-۷- محیط زیست

۴-۷-۱- طرف ایرانی آمادگی همکاری در زمینه حفاظت از گونه های جانوری (Fauna)، و گونه ها و پوشش گیاهی (Flora) در ذخیره گاه زیست کره کپه داغ و ایجاد پارک صلح و دوستی مشترک، همکاری مشترک در پایش آلودگی رودخانه های مرزی از جمله اترک و هریرود (تجن) و همچنین حفاظت از محیط زیست دریای خزر را اعلام نمود، مقرر شد پس از برگزاری جلسه حاضر طرف ترکمنی در اسرع وقت این پیشنهادات را بررسی نموده و نتیجه را ارسال نماید.

۵-۷- بهداشت

۵-۷-۱- طرف ها از شرکت فعال نمایندگان خود در حوزه بهداشت و سلامت در همایش های علمی و کارگاهی، نمایشگاه ها و سمپوزیم های بین المللی در دو کشور حمایت خواهند نمود.

۸- توسعه مبانی حقوقی و قراردادی

۸-۱- طرف ها برگزاری رایزنی ها و گفتگوهای مستمر بین نهادها و دستگاه های ذیربط دو کشور به منظور توسعه مبانی حقوقی و قراردادی را مورد اشاره قرار دادند.

۸-۲- طرف ها نسبت به تدوین اسناد برای امضا در جریان سفر آتی جناب آقای قربانقلی بردی محمداف رئیس جمهور محترم ترکمنستان به تهران، همکاری خواهند نمود.

۸-۳- هرگونه اختلاف در تفسیر با اجرای مفاد یادداشت تفاهم حاضر، از طریق گفتگوهای دوستانه طرف ها و از مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهد شد.

طرف ها موافقت نمودند شانزدهمین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی جمهوری اسلامی ایران و ترکمنستان در تهران برگزار گردد. تاریخ برگزاری این نشست بر اساس توافق و از طریق مجاری دیپلماتیک تعیین خواهد شد.

یادداشت تفاهم حاضر مشتمل بر ۸ بخش در تاریخ ۲۳ مهرماه هجری شمسی برابر با ۱۵ اکتبر ۲۰۱۹ میلادی در ۲ نسخه اصلی به زبان های فارسی و ترکمنی که دارای اعتبار یکسان هستند در شهر عشق آباد به امضا رسید و از تاریخ امضای طرف ها لازم الاجرا می باشد.

از طرف ترکمنستان
رشید مردوف

از طرف جمهوری اسلامی ایران
محمد اسلامی